

32002R2012

L 311/3

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

14.11.2002

**NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 2012/2002,
11. november 2002,
Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 159 kolmandat lõiku ja artiklit 308,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽³⁾

võttes arvesse regioonide komitee resolutsiooni ⁽⁴⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Katastroofide puhul peaks ühendus üles näitama solidaarsust asjaomaste piirkondade elanikkonnaga ja andma finantsabi, et toetada tavapäraste elutingimuste kiiret taastamist katastroofi tõttu kannatanud piirkondades. Abi tuleks eelkõige anda loodusõnnetuste korral.
- (2) Olemasolevate majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse alaste vahendite abil on võimalik finantseerida riskiennetusmeetmeid ja kahjustatud infrastruktuuri parandustöid. Tuleks siiski kasutusele võtta täiendav vahend, mis erineb olemasolevatest ühenduse vahenditest ning annab ühendusele võimaluse kiiresti ja tõhusalt toimides aidata võimalikult kiiresti mobiliseerida inimeste esmavajadusi täitvad hädaabiteenistused ning taastada kahjustatud põhiline infrastruktuur, et taaslustada majandustegevus katastroofi tõttu kannatanud piirkondades.
- (3) Euroopa Liit peaks üles näitama solidaarsust ka praegu ühinemisläbirääkimisi pidavate riikidega. Käesoleva määruse laiendamisel kõnealustele riikidele tuleb kohaldada asutamislepingu artiklit 308.
- (4) Ühenduse abi peaks asjaomaste riikide jõupingutusi täiendama ning seda tuleks kasutada riiklike kulutuste selle osa katmiseks, mis on ette nähtud katastroofi tõttu tekkinud kahjude likvideerimiseks.
- (5) Kooskõlas subsidiaarsuspõhimõttega tuleks käesoleva vahendi alusel antav abi siduda katastroofidega, mis kahjustavad tõsiselt elutingimusi, looduskeskkonda ja rahvamajandust.
- (6) "Katastroof" käesoleva määruse tähenduses on igasugune katastroof vähemalt ühes asjaomas riigis, mille tulemusena tekib oluline kahju, mida väljendatakse rahas või rahvamajanduse kogutulu protsendina. Võimaldamaks sekkumisi ka selliste katastroofide puhul, mis on tõsised, kuid millest tekkinud kahju tase ei ületa nõutavat miinimumi, võib erandjuhtudel abi anda ka siis, kui see katastroof avaldab mõju abikõlblikule naaberriigile, või mis tahes juhul, kui enamik konkreetse piirkonna elanikkonnast kannatab katastroofi tõttu, mis tõsiselt ja püsivalt mõjutab elutingimusi.
- (7) Ühenduse meetmed ei tohiks vähendada kolmandate isikute vastutust, kes põhimõtte kohaselt, et saastaja maksab, kannavad esmajärjekorras vastutust enda poolt tekitatud kahju eest, ega pidurdada ennetusabinõude kasutamist nii liikmesriigi kui ka ühenduse tasandil.
- (8) Kõnealune vahend peaks võimaldama konkreetsete rahaliste vahendite määramise suhtes kiiret otsustamist ja nende kohest kasutamist. Haldusmenetlust tuleks vastavalt kohandada ja piirduda ainult vältimatult vajalike toimingutega. Sel eesmärgil on Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 7. novembril 2002 sõlminud institutsioonidevahelise kokkuleppe Euroopa Liidu solidaarsusfondi finantseerimise kohta, millega täiendatakse 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet eelarvedistsipliini ja -menetluse parandamise kohta.

⁽¹⁾ Komisjoni 20. septembri 2002. aasta ettepanek (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ Arvamus on esitatud 10. oktoobril 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ Arvamus on esitatud 24. oktoobril 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽⁴⁾ Resolutsioon on esitatud 10. oktoobril 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

- (9) Abisaajariigil võib olla soovitatav oma põhiseaduslike, institutsiooniliste, õiguslike ja finantssätete raames kaasata piirkondlikud või kohalikud asutused rakenduskokkulepete sõlmimisel ja kohaldamisel, kusjuures abisaajariik vastutab kõigil juhtudel ühenduse abiga rahastatavate meetmete haldamise ja kontrollimise eest.
- (10) Käesoleva vahendi üksikasjalikke rakenduseeskirju tuleks kohandada vastavalt olukorra kiireloomulisusele.
- (11) Käesoleva vahendi alusel rahastatavad meetmed ei tohiks samal ajal saada abi järgmiste määruste alusel: nõukogu 16. mai 1994. aasta määrus (EÜ) nr 1164/94 ühtekuuluvusfondi asutamise kohta, ⁽¹⁾ nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta, ⁽²⁾ nõukogu 17. mai 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks, ⁽³⁾ nõukogu 18. detsembri 1989. aasta määrus (EMÜ) nr 3906/89 Ungari Vabariigile ja Poola Rahvavabariigile antava majandusabi kohta, ⁽⁴⁾ nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1267/1999, millega luuakse ühinemiseelse struktuuripoliitika rahastamisvahend, ⁽⁵⁾ nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1268/1999 ühenduse toetuse kohta ühinemiseelsetele meetmetele põllumajanduse ja maaelu arendamiseks Kesk- ja Ida-Euroopa kandidaatriikides ühinemiseelsel perioodil, ⁽⁶⁾ komisjoni 18. detsembri 1998. aasta määrus (EÜ) nr 2760/98 piiriülese koostöö programmi rakendamise kohta Phare programmi raames, ⁽⁷⁾ nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1266/1999 taotlejariikidele ühinemiseelse strateegia raames antava abi kooskõlastamise ja määruse (EMÜ) nr 3906/89 muutmise kohta, ⁽⁸⁾ nõukogu 13. märtsi 2000. aasta määrus (EÜ) nr 555/2000 ühinemiseelse strateegia raames Küprose Vabariigi ja Malta Vabariigi suhtes võetavate meetmete rakendamise kohta, ⁽⁹⁾ nõukogu 18. septembri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 2236/95, millega kehtestatakse ühenduse rahalise abi andmise üldeeskirjad üleeuroopaliste võrkude valdkonnas; ⁽¹⁰⁾ kahjusid, mida hüvitatakse erikahjude hüvitamiseks mõeldud ühenduse või rahvusvaheliste vahendite alusel, ei tohiks samal eesmärgil hüvitada kõnealuse vahendi kohaselt.
- (12) Ühenduse rahalise abi rakendamisel tuleb kindlustada suurim läbipaistvus ja nõuetekohane kontroll rahaliste vahendite kasutamise üle.
- (13) Heaperemehelik finantsjuhtimine peab tagama, et ühendus oleks võimeline reageerima, kui ühel ja samal aastal toimub mitu katastroofi.
- (14) Erandlikes olukordades ja olenevalt katastroofi toimumise aastal kõnealuse vahendi alusel kättesaadavatest rahalistest vahenditest, tuleks sätestada võimalikud täiendavad toetused järgmise aasta fondist nimetatud vahendi alusel.
- (15) Tuleks ette näha määratud finantsabi kasutamise lõpptähtpäev ning sätestada abisaajariikide kohustus põhjendada saadud abi kasutamist. Saadud abi, mis hiljem kolmandatelt isikutelt sisse nõutakse, või mis on kahjude lõpliku hindamise põhjal ettenähtust suurem, tuleks tagasi nõuda.

⁽¹⁾ EÜT L 130, 25.5.1994, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1265/1999 (EÜT L 161, 26.6.1999, lk 62).

⁽²⁾ EÜT L 161, 26.6.1999, lk 80. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1447/2001 (EÜT L 198, 21.7.2001, lk 1).

⁽³⁾ EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80.

⁽⁴⁾ EÜT L 375, 23.12.1989, lk 11. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2500/2001 (EÜT L 342, 27.12.2001, lk 1).

⁽⁵⁾ EÜT L 161, 26.6.1999, lk 73. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2500/2001 (EÜT L 342, 27.12.2001, lk 1).

⁽⁶⁾ EÜT L 161, 26.6.1999, lk 87. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2500/2001 (EÜT L 342, 27.12.2001, lk 1).

⁽⁷⁾ EÜT L 345, 19.12.1998, lk 49. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1596/2002 (EÜT L 240, 7.9.2002, lk 33).

⁽⁸⁾ EÜT L 161, 26.6.1999, lk 68.

⁽⁹⁾ EÜT L 68, 16.3.2000, lk 3. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2500/2001 (EÜT L 342, 27.12.2001, lk 1).

⁽¹⁰⁾ EÜT L 228, 23.9.1995, lk 1. Määrust on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1655/1999 (EÜT L 197, 29.7.1999, lk 1).

- (16) Erandlikke asjaolusid silmas pidades tuleks alates 2002. aasta suvest katastroofide tõttu kannatanud riigid lugeda abikõlblikeks kõnealuse vahendi alusel.
- (17) Kiire abi tagamiseks hiljutiste üleujutuste tõttu kannatanud riikidele tuleb asjaomane vahend kiiresti vastu võtta; seetõttu on vaja teha erand seoses riikide parlamentide kuue nädala pikkuse järelemõtlemisajaga, millele viidatakse Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Ühenduste asutamislepingu juurde kuuluva protokolli (riikide parlamentide funktsiooni kohta Euroopa Liidus) I jao punktis 3,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Luuakse Euroopa Liidu solidaarsusfond (edaspidi "fond"), mis võimaldab ühendusel kiiresti, tulemuslikult ja paindlikult reageerida kriisiolukordadele käesoleva määruse tingimuste kohaselt.

Artikkel 2

1. Liikmesriigi või Euroopa Liiduga ühinemisläbirääkimisi pidava riigi (edaspidi "abisajariik") taotluse korral võib fondi abi rakendada peamiselt juhul, kui kõnealuse riigi territooriumil toimub loodusõnnetus, mis mõjutab tõsiselt elutingimusi, looduskeskkonda või rahvamajandust ühes või mitmes piirkonnas või ühes või mitmes riigis.

2. Katastroof käesoleva määruse tähenduses on igasugune suurõnnetus, mis vähemalt ühes asjaomas riigis tekitab kahju, mille suurus vastavalt 2002. aasta hindadele on üle kolme miljardi euro või üle 0,6 % riigi rahvamajanduse kogutulust.

Erandina võib fondilt abi saada ka sama katastroofi tõttu kannatanud naaberliikmesriik või Euroopa Liiduga ühinemisläbirääkimisi pidav riik.

Erandlikel asjaoludel võiks piirkond fondilt abi saada ka juhul, kui esimeses lõigus ettenähtud koguselised nõuded ei ole täidetud, kuid kõnealune piirkond on kannatanud erakorralise katastroofi, eeskätt loodusõnnetuse tõttu, mis on tõsiselt ja püsivalt mõjutanud elanikkonna valdava osa elutingimusi ja piirkonna majanduslikku stabiilsust. Käesoleva lõigu alusel saadud abi aastane kogusumma tohib olla kuni 7,5 % fondi aasta jooksul kasutatavatest summadest. Eelkõige keskendutakse kõrvalistele ja isoleeritud piirkondadele, nagu on asutamislepingu artikli 299 lõikes 2 määratletud saared ja äärepoolseimad alad. Komisjon kontrollib suurima rangusega kõiki talle käesoleva lõigu kohaselt esitatud taotlusi.

Artikkel 3

1. Fondi abi antakse toetusena. Iga tunnustatud katastroofi puhul määratakse abisajariigile ühekordne toetus.

2. Fondi eesmärk on toetada asjaomaste riikide jõupingutusi ning katta osa nende riiklikest kulutustest, et aidata abisajariigil olenevalt katastroofi liigist võtta järgmisi hädaolukorras vajalikke meetmeid:

- a) viivitamata töökorda seada infrastruktuur ja seadmed energeetika, veevarustuse ja heitvee, telekommunikatsiooni, transpordi, meditsiini ja hariduse valdkonnas;
- b) korraldada asjaomase elanikkonna esmavajadusi rahuldav ajutine majutamine ja päästeteenistuste rahastamine;
- c) viivitamata kindlustada kaitseinfrastruktuurid ja vahetud meetmed kultuuripärandi kaitseks;
- d) viivitamata puhastada katastroofipiirkonnad, kaasa arvatud looduslikud alad.

3. Fondimaksud on põhimõtteliselt mõeldud ainult kindlustusega hõlmamata kahjude korvamiseks ette nähtud meetmete rahastamiseks ning nõutakse tagasi artiklis 8 ettenähtud korras pärast seda, kui kolmas isik on katnud kahjude kõrvaldamisega seotud kulud.

Artikkel 4

1. Riik võib nii kiiresti, kui võimalik, kuid hiljemalt kümme nädalat pärast katastroofi tekitatud esimest kahju esitada komisjonile fondilt abi saamise taotluse, kuhu märgitakse kogu olemasolev teave ning muu hulgas järgmised andmed:

- a) katastroofi tekitatud kogukahju ning selle mõju asjaomasele elanikkonnale ja majandusele;
- b) artiklis 3 nimetatud meetmete hinnangkulud;
- c) muud ühenduse rahastamisallikad;
- d) muud siseriiklikud või rahvusvahelised rahastamisallikad, seal hulgas riiklik ja erakindlustus, mis võib osaleda kahju kõrvaldamisega seotud kulude katmises.

2. Nende andmete ja asjaomase riigi kõigi selgituste põhjal kontrollib komisjon, kas fondi kasutamiseks ettenähtud tingimused on täidetud ning määrab võimalikult kiiresti ning olemasolevate rahaliste vahendite piires võimaliku toetuse kavandatava suuruse. Iga aasta 1. oktoobril peaks alles olema vähemalt üks neljandik fondi aastasest summast, et katta aasta lõpuni tekkivad vajadused. Komisjon tagab, et riikide esitatud taotlusi käsitletakse õiglaselt.

3. Komisjon esitab eelarvepädevale institutsioonile assigneeringute kinnitamiseks vajalikud ettepanekud. Ettepanekud sisaldavad kõiki olemasolevaid lõikes 1 nimetatud andmeid ning muud komisjoni valduses olevat asjakohast teavet, tõendust artiklis 2 sätestatud tingimuste täitmise kohta ning kavandatud summade põhjendust.

4. Kui eelarvepädev institutsioon on assigneeringud kättesaadavaks teinud, võtab komisjon vastu toetuse määramise otsuse ning maksab toetuse ühekordse osamaksena abisaajariigile välja niipea, kui artiklis 5 nimetatud kokkulepe on alla kirjutatud.

5. Kulutused muutuvad abikõlblikuks lõikes 1 nimetatud kuupäeval.

Artikkel 5

1. Komisjon ja abisaajariik sõlmivad abisaajariigi ja ühenduse konkreetsete põhiseaduslike, institutsiooniliste, õiguslike ja finantssätete kohaselt toetuse määramise otsuse rakendamist käsitleva kokkuleppe. Kõnealuses kokkuleppes esitatakse eelkõige andmed fondi rahastatavate meetmete liigi ja asupaiga kohta.

2. Komisjon tagab, et Euroopa Liiduga ühinemisläbirääkimisi pidavad riigid võtavad asjakohaste kokkulepete ja õigusaktide raames endale samad kohustused, nagu on võtnud liikmesriigid käesoleva määruse alusel.

3. Üksikmeetmete valiku ja toetuse kokkuleppe kohase rakendamise eest vastutab abisaajariik vastavalt käesolevas määruses, toetuse määramise otsuses ja kokkuleppes sätestatud tingimustele. Abisaajariik kasutab kõnealust vastutust, ilma et see piiraks komisjoni vastutust Euroopa Liidu üldeelarve täitmisel, ning kooskõlas ühise või detsentraliseeritud juhtimise suhtes kohaldatavate finantsmääruse sätetega.

Artikkel 6

1. Abisaajariigi ülesandeks on kooskõlastada artiklis 3 nimetatud meetmete rahastamiseks mõeldud fondimaksud nii Euroopa Investeerimispingast (EIP) kui ka ühenduse teistest rahastamisvahenditest saadava abiga.

2. Käesoleva määruse alusel toetatavad meetmed ei saa abi fondidelt ega rahastamisvahenditest, mida reguleeritakse määrustega (EÜ) nr 1164/94, (EÜ) nr 1260/1999, (EÜ) nr 1257/1999, (EÜ) nr 1267/1999, (EÜ) nr 1268/1999, (EMÜ) nr 3906/89, (EÜ) nr 2760/98, (EÜ) nr 555/2000 ja (EÜ) nr 2236/95, ning peavad vastama määrusele (EÜ) nr 1266/1999. Abisaajariik tagab käesoleva tingimuse täitmise.

3. Kahju, mis likvideeritakse konkreetsete kahjude hüvitamisega seotud ühenduse või rahvusvaheliste vahendite abil, ei tohi samal eesmärgil saada abi fondist.

Artikkel 7

Fondist rahastatavad toimingud peavad vastama asutamislepingu ja selle alusel vastu võetud õigusaktide sätetele, ühenduse poliitikale ja meetmetele ning ühinemiseelsele abile.

Artikkel 8

1. Toetus kasutatakse ära ühe aasta jooksul alates kuupäevast, mil komisjon on toetuse välja maksnud. Kõnealuseks tähtjaks kasutamata jäänud toetuse osa nõuab komisjon käesoleva määrusega sätestatud tingimustel abisaajariigilt tagasi.

Abisaajariigid otsivad hüvitamisvõimalusi kolmandatelt isikutelt.

2. Abisaajariik esitab hiljemalt kuus kuud pärast ühe aasta möödumist toetuse väljamaksmise kuupäevast toetuse kasutamise aruande koos selgitusega kulutuste õigustatuse kohta ning näitab ära asjakohaste meetmete teised rahastamisallikad, nende hulgas kindlustusmaksed ja hüvitised kolmandatelt isikutelt. Aruandes esitatakse üksikasjalikult ennetusabinõud, mis abisaajariik on ellu rakendanud või kavandanud, et kahjusid piirata ja ära hoida samalaadsete katastroofide kordumine, niivõrd kui see on võimalik.

Menetluse lõppedes lõpetab komisjon fondi abi.

3. Pärast kahjude likvideerimisega seotud kulude katmist kolmanda isiku poolt, nõuab komisjon abisaajariigilt sellele vastava toetussumma osa tagasi.

Artikkel 9

Abitaotlustes ja fondi toetuse määramise otsustes, rahastamislepingutes, aruannetes ja kõigis nendega kaasnevates dokumentides väljendatakse kõik summad eurodes.

Artikkel 10

1. Erandjuhtudel ning juhul, kui fondi olemasolevatest rahalistest vahenditest katastroofi toimumise aastal ei piisa abi andmiseks suurusel, nagu eelarveasutus vajalikuks peab, võib komisjon teha ettepaneku vahe rahastamiseks fondi järgmise aasta vahenditest. Fondi iga-aastasest eelarve ülemmäärast tuleb katastroofi toimumise aastal ja järgmisel aastal igal juhul kinni pidada.

2. Kui kogukahju suurus hinnatakse uute andmete põhjal märkimisväärselt väiksemaks, nõuab komisjon abisaajariigilt toetussumma vastava osa tagasi.

Artikkel 11

Rahastamisotsustes ning kõigis nendest tulenevates kokkulepetes ja lepingutes nähakse ette komisjonipoolseid kontrollimisi Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) kaudu ning kohapealseid kontrollimisi, mida teeb komisjon ja Euroopa Kontrollikoda vastava korra kohaselt.

Artikkel 12

Komisjon esitab enne 1. juulit Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande fondi eelmise aasta tegevuse kohta. Aruanne sisaldab eelkõige artiklites 3, 4 ja 8 ettenähtud teavet.

Artikkel 13

Liikmesriigid ja Euroopa Liiduga ühinemisläbirääkimisi pidavad riigid, kes on kannatanud artiklis 2 määratletud katastroofide tõttu, võivad artikli 4 lõikes 1 sätestatud lõpptähtpäevast olenemata alates 1. augustist 2002 taotleda fondilt abi kahe kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva.

Artikkel 14

Komisjoni ettepanekul vaatab nõukogu käesoleva määruse uuesti läbi hiljemalt 31. detsembril 2006.

Artikkel 15

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 11. november 2002

Nõukogu nimel

eesistuja

B. MIKKELSEN
